

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

2022 Ina Dubava

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

[BEZ] OTCE

Ina Dubava

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Specializace Grafický design

Bakalářská práce

[BEZ] OTCE

Ina Dubava

Vedoucí práce: MgA. Eva Hudečková

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Ina DUBAVA**
Osobní číslo: **D19B0035P**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Ilustrace a grafika, specializace Grafický design**
Téma práce: **AUTORSKÁ KNIHA NA VLASTNÍ TÉMA**
Zadávací katedra: **Katedra výtvarného umění**

Zásady pro vypracování

Tvůrčí záměr: Vytvořit autorskou knihu zaměřenou na podporu lidí, kteří vyrůstali bez otce.

Způsob realizace: Rešerše v této oblasti, sběr informací, rozhovor s psychologem, hledání postav s vlastními příběhy. Grafické zpracování do formy knihy. Tvorba a použití vlastních ilustrací. Tisk a vazba knihy, prezentace.

Cíl: Odhalit psychologickou podstatu tématu – lidí, kteří vyrostli bez otce. Zpracovat téma do formy autorské knihy.

Předpokládaný charakter výstupu: Autorská kniha o rozsahu min. 40 stran (min. 3 kusy). Prezentace knihy.

Rozsah průvodní zprávy: Minimálně 3 normostrany textu.

Rozsah teoretické části: **min. 3 normostrany textu**
Rozsah praktické části: **vyplyne ze zpracování BP**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

TIMOTHY, Samara. Základní pravidla a jejich porušování. Praha: Slovart, 2008. ISBN 978-80-7391-030-30.
PLEŠTILOVÁ, Anna a Lucie ROHANOVÁ. Na konci byla kniha. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2020. ISBN 978-80-88308-15-7.
BLAŽEK, Filip. Typokniha: průvodce tvorbou tiskovin. V Praze: UMPRUM, 2020. ISBN 978-80-88308-12-6.
BERANOVÁ, Lucie. Ruční knižní vazby. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-2199-1.
SUTNAR, Ladislav. Ladislav Sutnar: Design in Action. V Praze: Argo, 2003. ISBN 80-7203-515-0.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Eva Hudečková**
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: **31. května 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **29. dubna 2022**

L.S.

Doc. akademický malíř Josef Mištera v.r.
děkan

Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vzpracovala samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, červen 2022

.....

podpis autora

Poděkování:

Ráda bych poděkovala všem lidem, kteří se zapojili do toho projektu: všem, kdo sdíleli svůj příběh, kdo pomohl s korekturou a překladem textu a vedoucí mé bakalářské práce MgA. Evě Hudečkové za cenné rady.

OBSAH

1. Úvod	9
2. Téma a důvod volby	10
3. Cíl práce	11
4. Proces tvorby	13
5. Popis díla	14
6. Resumé	15
7. Seznam použitých zdrojů	16
8. Seznam příloh	17

1. Úvod

Existuje teorie pěti jazyků lásky. Povzbuzující slova, společné trávení času, dárky, pomoc, dotyky. Ale co když jeden z hlavních lidí, který ti to mohl ukázat, zmizel z tvého života?

Jako téma bakalářské práce jsem si vybrala autorskou knihu. V této knize jsou příběhy a rozhovory s lidmi, kteří vyrůstali bez vlivu, a nebo s minimálním vlivem otce na výchovu. Jak se s tímto problémem vyrovnávají lidé různého věku a jak s ním žijí.

2. Téma a důvod volby

V této knize jsou příběhy a rozhovory s lidmi, kteří vyrůstali bez vlivu, a nebo s minimálním vlivem otce na výchovu. Jak se s tímto problémem vyrovnávají lidé různého věku a jak s ním žijí. V mém dětství jsem se od lidí velmi často setkala s otázkami tohoto typu. A bylo jedno jestli to byl blízký člověk, nebo jen někdo, kdo to zjistil náhodou. Každý člověk se chtěl něco dozvědět. Všichni chtěli slyšet příběh. Proč má člověk jiné vzorce chování a nesdílí většinový pohled na rodinu jako takovou? Proč nemá pojem o tom, co to otec je, nebo kdo to je, že je možné, aby mu něco třeba i předal, proč ho učí jezdit na kole kamarádi, proč nemá vaše rodina auto, proč, proč, proč. Možná je něco špatně? Možná v té rodině něco nefunguje tak, jak má? Ale to se stává, a ne jenom mně. Jenomže díky této práci jsem přišla na to, že o tom můžu klidně mluvit, víc než dřív.

Kniha spojuje kromě mého příběhu ještě sedm jiných. Sedm příběhů lidí, které znám, nebo lidí, kteří slyšeli o mém projektu a rozhodli se ho také sdílet, kde sdílíme každý stejný „osud“, ale naše příběhy jsou rozdílné. Nakonec tyto věci nejde napsat jen z jednoho pohledu. Myslím, že je potřeba se na ně dívat z více stran. Chtěla jsem tuto problematiku pomocí této knihy zachytit, nebo možná spíše tento fenomén, který se tiše vznáší ve vzduchu. Věc, o které každý ví, která ve všech zemích existuje, ale o které nikdo nemluví. V dnešní době řešíme po celém světě mnoho sociálně orientovaných problémů. Ale je málo informací o tom, jak nás naše dětství ovlivňuje, naši rodiče, či právě nepřítomnost jednoho z rodičů. Ať už právě v dětství, či v době dospívání. Tak i o tom, jak se to projevuje v dospělosti, jak lidé prožívají ztrátu, jak se s tím vyrovnali nebo vyrovnávají, a jak fungují v dnešní společnosti.

3. Cíl práce

Může kniha pomoci? A pokud ano, tak komu?

Když jsem hovořila s lidmi, kteří se rozhodli sdílet svůj příběh, napadlo mě, že by ty rozhovory mohly možná pomoci i tomu člověku, který je tázán. Říci ty soukromé věci nahlas, vzpomenout na dobré a špatné časy, najít si v tom pro sebe nějaké řešení. Možná o tom někdo dlouho nechtěl přemýšlet a účast v tomto projektu pro něj mohla být sonda hlouběji pod povrch. Možná to pro někoho může být první setkání s tím, co v sobě už dlouho nosí? Impuls k tomu navštívit psychologa? Nebo si to začít řešit sám? Pokud je to možné. Může to přispět k tomu, že člověk v sobě uvolní ty věci, které jsou nahromaděné uvnitř a cítí se poté lehčeji.

Tyto rozhovory mohou nějak ovlivnit nejen lidi, kteří něco takového zažili. Existují příklady: „Můj otec je špatný! Kéž by nebyl!“. Tito lidé se pak mohou podívat na situaci z druhé strany. Možná by bylo fakt lepší, kdyby nebyl? Snad je to psychicky jednodušší a lepší pro člověka, který to zažívá. Ne vždy je třeba něco zlepšovat násilně (pro sebe). Nebo přehodnotit svůj postoj k otci, nějak ten vztah zlepšit, pokud to situace dovolí.

Nezapomeňte, že ne všichni otcové jsou špatní, pokud opustili rodinu. Mužské a genderové role jsou rozděleny tak, že člověk musí a „musí“ vydělávat peníze, zajistit rodinu a další věci. A když už má dítě, je to velká zodpovědnost, na kterou není každý připraven. Všichni mají zcela odlišné priority, které jsou definovány stresem. Pravděpodobně mnoho mužů podléhá těmto standardům společnosti a pak z toho chtějí utéct, například do Venezuely, začít nový život a to i přesto, že vliv toho „řešení situace“ nakonec dopadá na všechny kolem.

Může tato práce a životní příběhy lidí vést k myšlenkám na změnu veřejného mínění o institutu rodiny? Je možné, že pokud by na otce nebyla společností uvalená taková zodpovědnost, jakou obvykle mají a mezi oběma rodiči by byl nějaký rovnoprávný vztah, bylo by méně rodin bez otců.

Když jsem vyrůstala, neměla jsem jiné příklady pro srovnání a pochopení toho, že existuje nějaký standard rodiny a že také existují výjimky. Nebyly tu žádné příklady toho, jak to mají lidé v podobné situaci. Takže jsem dala dohromady co nejvíce různých příběhů, příkladů, že existují lidé, kteří to prožívali nebo právě teď prožívají různě. Chtěla bych vyzdvihnout to, že

člověk, který to má podobně a třeba si jednou přečte tuto sbírku příběhů, není nějakou „chybou v systému“ a není třeba se s tím snažit vyrovnávat sám.

4. Proces tvorby

Začátek pracovního procesu je spojený s mým vlastním příběhem, který byl už docela dlouho v mé hlavě. Dalším krokem bylo rozhodnutí hledat další lidi. Ale jak to udělat? Nebudeš o tom přece křičet na každém rohu. Ale asi jsem měla štěstí. Řekla jsem o tomto projektu svým blízkým kamarádům: oni někoho znali, já sama o někom věděla, s někým jsem se seznámila už pak přes známé a nebo když jsem o tom vyprávěla náhodou. V jednu chvíli to začalo fungovat jako rádio. Ano, našla jsem lidi, kteří byli ochotni sdílet své soukromé věci. Připravovala jsem otázky, ptala se lidí, při rozhovorech někteří sami přicházeli na nejhlubší vzpomínky, vzpomínali na to, co zapomněli.

Každý sociální projekt je však doprovázen nejen úspěchy, ale i problémy. A tento projekt není výjimkou. Kniha má 2 komponenty: texty (rozhovory, které jsem upravila a v některých případech přeložila do češtiny) a grafické řešení (ilustrace, fotografie, vazba, barevné řešení atd.). Existovaly obavy: co když nebudou lidé ochotní sdílet své příběhy? Co když to není tak velký problém, jak jsem si myslela ze své strany? Také byl problém pro mě osobně poslouchat a vypracovat každý z příběhů. Problém odmítnutí – ne každý člověk, který má takový okamžik za sebou, se o tom bude chtít sdílet. I já jsem někdy musela odmítnout lidi, protože existují základní body, které jsem dodržovala, aby zůstal základní koncept. Ale asi dvě hlavní potíže byly: napsat svůj příběh a říct své matce, s jakým tématem pracuju.

5. Popis díla

Kniha má jeden jazyk – češtinu. Původně se ale rozhovory konaly ve třech jazycích v ruštině, češtině a angličtině.

Kniha má velký rozsah stránek – cca 230, protože i když rozhovory nejsou všechny dlouhé, většina má různé sémantické jednotky, nedávalo smysl dávat to všechno dohromady. Všechny ilustrace odkazují na příběh vyprávěný v malých větách. Buď doslovně nebo v ilustraci jsou použité metafo-ry. Ilustrace jsou vyrobeny černým hrubým štětcem, v poměrně hrubém, načrtnutém stylu. Ve struktuře knihy jsou příběhy rozděleny na základě kontrastů v textové části. Již na základě pořadí příběhů bylo vybráno vi-зуální řešení jednotlivých příběhů. Jedinou výjimkou z pravidla byl začá-tek knihy, která otevírá příběh mé matky a konec knihy – můj příběh. Aby si čtenář nemyslel, že vše je velmi smutné a lyrické a neměl pak deprese po přečtení – na konci je seznam věcí, které pomáhají nebo pomohly v určitém okamžiku účastníkům knihy. Účastníci zůstávají anonymní, používá se pouze jméno (aby bylo možné pochopit pohlaví) a věk (je dobré uvědomit si kontext historie a sledovat, jak lidé z různých generací a v různých obdobích života vnímají tento prvek svého života). U některých příběhů v knize si můžete všimnout malé vložky, která se liší formátem a velikostí písma – to jsou otázky, které jsem měla v průběhu rozhovorů a odpovědi, které mi přišly zajímavé. Nechala jsem je zvlášt', aby nerušily příběh. Hlavní barvy v knize jsou bílá, černá a teplá žlutá. Žlutá má mnoho symboliky, ale v tomto kontextu bych ráda zdůraznila právě slovo teplá. Obálka je začátek všeho, první dojem z knihy. Obálka je řešena v podobě desek, které jsou větší než hlavní blok, což symbolizuje kůži, pod kterou se skrývá to nejnítějnější. Velikost desek navíc ukazuje, že bez otce tak ně-jak nejsme ve své kůži, nebo že ta kůže je větší, že nám v životě stále něco vadí, něco nesedí.

6. Resumé

The bachelor's thesis is an author's book. It brings together stories and conversations with people who grew up fatherless, with minimal impact on their upbringing. In the modern world, many problems are being solved, but very little information is available regarding how childhood or growing up without one of the parents affects later life. The book consists of 8 tales: different stories from a number of angles from people of various ages and countries. It is about how they grew up, moved on, handled it and how they are living now.

I addressed this through graphic design in the form of a book, combining the text with my own photographs and illustrations.

7. Seznam použitých zdrojů

Knižní a periodická literatura:

TIMOTHY, Samara. *Základní pravidla a jejich porušování*. Praha: Slovart, 2008. ISBN 978-80-7391-030-30.

PLEŠTILOVÁ, Anna a Lucie ROHANOVÁ. *Na konci byla kniha*. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2020. ISBN 978-80-88308-15-7.

BLAŽEK, Filip. *Typokniha: průvodce tvorbou tiskovin*. V Praze: UMPRUM, 2020. ISBN 978-80-88308-12-6.

BERANOVÁ, Lucie. *Ruční knižní vazby*. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-2199-1.

SUTNAR, Ladislav. *Ladislav Sutnar: Design in Action*. V Praze: Argo, 2003. ISBN 80-7203-515-0.

ČECHOV, Anton Pavlovič. *Platonov*. Přeložil Ivan WERNISCH. V Praze: Artur, 2021. D (Artur). ISBN 978-80-7483-160-7.

CHAPMAN, Gary D. *Pět jazyků lásky*. Třetí vydání. Přeložil Jana BUCKOVÁ. Praha: Návrat domů, [2016]. ISBN 978-80-7255-373-0.

Internetové zdroje:

Bez otce: Jaké budou děti, které vyrůstají bez mužského vzoru? – Maminka.cz. Maminka.cz – Úžasné být mámou [online]. Copyright © 2022 Copyright CZECH NEWS CENTER a.s. a dodavatelé obsahu. [cit. 27.04.2022].

Bez otce a autority | Psychologie.cz. Homepage | Psychologie.cz [online]. Copyright © Copyright Mindlab s.r.o. [cit. 27.04.2022].

8. Seznam příloh

